

STANISLAI CARNCOVII

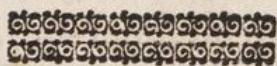
ARCHIEPISCOPI GNESNENSIS

METROPOLITANI REGNI POLONIAE

Epistola ad Auctorem

DE TRANSLATIONE ANNALIVM

in linguam Polonam.

ADMODVM REVERENDE IN CHRISTO PATER
nobis carissime & obseruandissime.

EFFICIVM fraterna charitatis, qua Christiana fidei religionisq. communionem colligamur, hoc a me (licet tibi de facie non sim notus) iure quodam suo postulat, ut tibi commune in Christianam Rempubli- cam abs te profectum bonum gratuler, Annales nempe Ecclesiasticos nuper abs te editos, gaudiumq. meum non vulgare, quo sum ex hoc laborum tuorum fructu eximie affectus, apud te expromam. Cum enim primum atque alterum eorum Annalium volumen auide perlegissem (sero enim in manus meas peruenerunt) egi tantas, quantas animus meus capere potuit, Deo bonorum omnium auctori gratias, qui in necessarijs Ecclesiae suae prouidit opportuno tempore, tibiq. non modo mentem & voluntatem indidit ad opus arduum, difficile, propeq. immensi laboris, in quo annos, ut scribis, triginta desudasti, suscipiendum, sed etiam vires facultatemq. praestitit ad perficiendum. Tuum vero pectus plenum pietatis & amoris in Deum, plenum omnis doctrinae ac scientiae, absens, absentis tamquam praesentis, dum libros euoluerem, cupidissime sum exosculatus, atque incredibili tui studio accensus. Natura enim ipsa optima duce, cupide ferimur in eorum amorem, qui insigni una aliqua virtute excellunt: in eorum vero qui pluribus, cupidius: qui autem non modo pleni ipsi sunt caelestibus istis diuinisque dotibus, sed & alios iisdem locupletare solent, hos uti vasa diuini Spiritus, eiusq. donorum a Deo electa, omnium maxime suspicimus & veneramur, capimurq. summo & admirabili eorum amore. Iampridem ego de te multa a nostris hominibus, qui te in nostram gentem suauiter effusum narrabant, mea magna cum voluptate audieram, perspexeramq. emendato Martyrologio tuam pietatem, & studium Dei gloriae propagandae, eiusq. Ecclesiae ornandae. Sed

cum

cum Annalium volumen primum, ac postea alterum in manus nostras venisset, hæc mihi in te tanto illustriora visa sunt, quanto es vastius pelagus non modo ingressus, sed prope emensus. Ac repetenti quidem mihi memoria diuina bonitatis consuetudinem, quam in Ecclesia istius militantis regimine ab ipsis eius incunabulis retinet, videntur semper nouis morbis noua remedia fuisse subministrata. Ita (ut recentiora, & quæ sub aspectum nostrum venerunt, tantum attingam) cum Lutherus hæresis suæ virus effundere cœpisset, quo maxima Europæ pars infecta fuit, quodq. sectas innumeras inter se admodum dissectas peperit: excitatus fuit clarissimus Societatis Iesu ordo, qui cum alijs pro Ecclesia laborantibus, hac pestifera lue mortalium animos liberaret: ex qua cum alij plurimi viri Dei spiritu pleni, omniq. genere scientiæ ac doctrinæ instructi, tamquam ex equo Troiano prodierunt, tum nuper Robertus Belarminus prodijt, quem tu inexpugnabilem aduersus hæresim turrim, editis in lucem disputationibus de fidei nostræ controuersis, extruxisse scribis. Ita cum Centuriatores, figmentis mendacisq. suis, historijs Ecclesiasticis tenebras offudissent: te potissimum elegit Dominus, qui tenebras istas depelleres, lumenq. clarissimum Orbi vniuerso afferres; totumq. Ecclesiasticum edificium, tecta nimirum, parietes, & fundamenta, atque adeo Hierarchiam ipsam, non modo vallo, muroq. inexpugnabili, historiæ nimirum veritate, cingeres & munires, sed etiam armatura aduersus hæreses, dum controuersas quæstiones doctissime pertractas & explicas, cumulate instrueres. Ostendisti igitur, uti optimus artifex, augustissimi adificij, militantis nimirum Ecclesiæ origines, pugnas, victorias, trophæa, & incrementa: ostendisti perpetuam & non interruptam Romanorum Pontificum a Petro Apostolorum principe successionem: ostendisti denique summa nostræ fidei firmamenta, utpote traditiones Apostolicas, fidei dogmata, Petri in Ecclesia primatum, S. S. Romane Ecclesiæ maiestatem, Conciliorum auctoritatem, vetustissimumq. sanctorum Patrum de diuinis Scripturis sensum: quibus omnibus Catholica fides magnopere firmatur, omnisq. impietas & hæreticarum figmenta ita deficiunt, sicut deficit fumus, & sicut fluit cera a facie ignis, sic illa quoque peribunt & euanescent. Iam si tuæ narrationis modum, genusq. dicendi, quo ego magnopere delector, deprædicem; principium facilius quàm finem inueniam; tuq. ipse fortasse, quamlibet verissima scriberem, assentari me tibi putares. Sed vere tibi a me dictum velim credas, admirari me in hoc immenso opere magnarum variarumq. rerum in te scientiam, multarum linguarum peritiam, historiæ tam sacrarum quàm profanarum cognitionem, accuratamq. & exactam antiquitatis inuestigationem, siue ex veterum lectione, siue ex numismatibus,
siue

sue denique ex vetustissimis arcuum triumphalium, columnarum, porticum, templorum, aliarumq. vetustissimarum aedium inscriptionibus: quae omnia ita historia tua accommodas, ut manifestum sit, necessarias eas res unicuique fuisse ad texendum tantum opus. Igitur tam magna & ampla talenti tibi crediti lucra atque proventus, bonorumq. omnium studia, qui pro tua incolumitate mecum una Deum optimum maximum precantur, ex animo gratulor. Et ut alia omnia, quae restant, volumina, quaeq. te facturum editurumq. promittis, quam citissime nobis prodas, ad Iesu Christi gloriam ex animo opto, atque abs te maximum in modum peto: operamq. tibi meam & facultates omnes, tanta quanta sunt, ad eam rem polliceor & defero. Et si permittes, curabo, ut in Collegio Patrum Societatis IESV Calisy, nuper a me fundato & erecto, in linguam nostram Annales isti transferantur, ut tu veluti civis Polonus de universa Republica Ecclesiastica optime meritis, nostro nobiscum idiomate loquaris. Data ex Arce nostra Louicien. V. Mensis Augusti, Anno Domini M. D. XCII.

Reu. P. V.

Studiofiss. amicus & frater

Stanislaus Carnouius Dei gratia Archiepiscopus Gnesnen.
Legatus Natus, Regni Poloniae Primas, Primusq. Princeps.

